

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 36/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti spoločnosti D., s. r. o., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. B., B., pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti D., s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 porušené bolo.

2. Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti D., s. r. o., v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet jej advokáta JUDr. M. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 36/2011-11 z 25. januára 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 271/2006 sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala od JUDr. M. S. ako žalovanej v 1. rade a V. G. ako žalovaného v 2. rade zaplata sumy 18 603,44 € s príslušenstvom. Dňa 19. novembra

2009 okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 271/2006-189, proti ktorému podala sťažovateľka 23. novembra 2009 odvolanie spolu s námietkou zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktorá vychádzala „z existencie vzťahu medzi žalovanou 1/ ako sudkyňou Krajského súdu v Banskej Bystrici a sudcami tohto súdu“, pričom povahu tohto vzťahu bližšie nešpecifikovala ani nomenovala konkrétnych sudcov, ktorých by sa námietka mala osobitne týkať.

Na základe uvedenej námietky, ako aj oznámenia sudcov krajského súdu rozhodujúcich v senáte 12 Co z 21. januára 2010 bola vec predložená najvyššiemu súdu, ktorý uznesením sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 rozhodol, že:

„Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici Mgr. M. Š., JUDr. J. P., JUDr. A. M., JUDr. M. R., JUDr. F. Z., JUDr. M. P., JUDr. P. P., Mgr. E. N., JUDr. J. M., M. B., JUDr. O. M., Mgr. Š. B., JUDr. M. K., JUDr. M. D., JUDr. Z. N., JUDr. D. K., JUDr. Ing. J. G., L. B., JUDr. J. B., JUDr. D. M., JUDr. M. S., JUDr. E. V., JUDr. J. Š., Mgr. I. D., JUDr. A. A., JUDr. J. N., Mgr. A. P., JUDr. J. D., Mgr. R. Ď., JUDr. J. M., JUDr. J. R., JUDr. P. C., JUDr. D. D., JUDr. E. M., JUDr. E. K., JUDr. A. K., JUDr. D. M., JUDr. M. K., JUDr. M. P., JUDr. E. Ž., JUDr. L. G., JUDr. J. B., JUDr. J. H., Doc. JUDr. M. Ď. PhD. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tamojšom súde pod sp. zn. 12 Co 1/2010 (vec Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 7 C 271/2006).

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. J. B., Mgr. J. B., Š. H., JUDr. S. S. a JUDr. M. Š. nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tamojšom súde pod sp. zn. 12 Co 1/2010 (vec Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 7 C 271/2006).“

Predseda krajského súdu opatrením číslo 30 č. k. Spr./127/2010-287 z 9. júna 2010 určil na prejednanie a rozhodnutie veci senát ad hoc v zložení Š. H. – riadiaci predseda senátu, JUDr. S. S. a Mgr. J. B. – členovia senátu. Následne riadiaci predseda senátu Š. H. zistil, že predseda krajského súdu svojím opatrením číslo 4 č. k. Spr./127/2010-245 z 3. februára 2010 postupom v súlade s ustanovením § 15 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) už vylúčil z prejednávania a rozhodovania sudcov JUDr. S. S. a Mgr. J.

B., preto prípisom č. k. 12 Co 1/2010-317 z 25. augusta 2010 požiadal najvyšší súd, aby vec v súlade s ustanovením § 12 ods. 1 OSP delegoval inému súdu druhého stupňa.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 konanie o prikázanie veci inému súdu zastavil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Podľa § 12 ods. 1 O. s. p. ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14), musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa.

Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O. s. p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

O prikázaní veci inému súdu toho istého stupňa v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 12 ods. 1 O. s. p. sa rozhoduje až vtedy, ak bolo súdom právoplatne rozhodnuté, že sudcovia príslušného súdu sú z prejednávania a rozhodovania veci vylúčení, v dôsledku čoho nemožno predmetnú vec na danom súde prejsť a rozhodnúť. V opačnom prípade nie sú splnené podmienky v zmysle § 103 O. s. p. a § 104 ods. 1 O. s. p. na rozhodovanie o prikázaní veci na konanie inému súdu toho istého stupňa...

Nakoľko nedošlo k vylúčeniu všetkých sudcov krajského súdu a v predmetnej veci je možné zostaviť trojčlenný senát, nie sú splnené podmienky na to, aby Najvyšší súd Slovenskej rozhodoval o prikázaní veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu nutnosti.

Pre úplnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že opatrenie predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 4 z 3. februára 2010 bolo vzaté pri rozhodovaní o námietke zaujatosti do úvahy. Skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie, resp. nevylúčenie sudcov však boli vyhodnotené inak.“

Podľa názoru sťažovateľky:

„... v tomto prípade, už s prihliadnutím na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, č. k. 3 Nc 25/2006, kde boli vylúčení všetci sudcovia Krajského súdu, následné Opatrenie Predsedu Krajského súdu a nejednoznačné vyjadrenia príslušných sudcov, sa z objektívneho hľadiska nejaví Krajský súd v Banskej Bystrici, ako taký, ohľadom všetkých svojich sudcov, pre účastníkov konania, ako súd nezaujatý a nestranný.

Tento pocit sťažovateľa sa prehĺbil aj doručením listu Krajského súdu zo dňa 13. 10. 2010 – Informácia o doterajšom priebehu konania a možnom ďalšom postupe odvolacieho súdu, kde sudca Š. H., doteraz vnímaný ako osoba nezaujatá, vyzýva navrhovateľa, aby sa vyjadril k tomu, či súhlasí so zložením senátu zo sudcov, ktorých nezaujatosť následne v texte listu sám spochybňuje. Rovnako poukazuje na možnosť podania ústavnej sťažnosti a dôvody, pre ktorú by sa ústavná sťažnosť mala podať.

Takýto úkon súdu, kde opätovne dochádza k spochybňovaniu vlastnej nezaujatosti resp. nezaujatosti sudcov, s ktorými by mal sudca rozhodovať v senáte, v očiach sťažovateľa sa javí ako úkon opätovne spochybňujúci nestrannosť takéhoto senátu. Mám za to, že tu boli a sú tu dané objektívne znaky spochybňujúce nestrannosť a nezaujatosť sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Tvrdím, že v súlade s vyššie uvedeným, nebolo možné zložiť na Krajskom súde ad hoc senát, ktorý by bol nestranný a nezaujatý v rozhodovaní vo veci. Na základe uvedeného mal Najvyšší súd prikázať vec na rozhodnutie inému súdu toho istého stupňa. “

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 303,31 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom č. KP 4/2011-28 z 31. marca 2011 vyjadril predseda najvyššieho súdu, v ktorom okrem iného uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky uskutočnil výklad ustanovení zákona o vylúčení sudcu ústavne konformným spôsobom a v súlade s doterajšou praxou, vychádzajúcej z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Záver podľa ktorého skutočnosť, že sudca

sa zo svojich subjektívnych hľadísk „cíti zaujatý“, nezakladá bez ďalšieho dôvodu pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí, ak povaha okolností, z ktorých vyvodzuje možnosť vzniku pochybností o svojej nezaujatosti, nemôže z objektívneho hľadiska viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania, je súladný s rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu vo všetkých senátoch občianskoprávneho kolégia. Uvedený záver vychádza z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2009 sp. zn. 3 Nc 13/2009, ktoré bolo na základe rozhodnutia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Svoj záver najvyšší súd náležite v odôvodnení sťažnosťou napadnutého rozhodnutia právne vyargumentoval. Do práv sťažovateľa na prejednanie vecí súdom teda nebolo zasiahnuté, naopak postupom súdu mu bolo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd plne zachované.

Tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, najvyšší súd teda v danom prípade neporušil označené základné práva sťažovateľky „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“.»

Najvyšší súd v liste z 31. marca 2011 a právny zástupca sťažovateľky v podaní (bez dátumu) doručenom ústavnému súdu 18. apríla 2011 uviedli, že netrujú na ústnom prerokovaní veci. Z tohto dôvodu ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je namietané porušenie základných práv sťažovateľky zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 o nevyklúčení všetkých sudcov krajského súdu z rozhodovania o jej odvolaní proti rozsudku okresného súdu vo veci jej žaloby, ktorou sa od JUDr. M. S. ako žalovanej v 1. rade, ktorá je zároveň sudkyňou krajského súdu, domáhala zaplatenia dlžnej sumy s príslušenstvom, a taktiež rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010, ktorým zastavil konanie o prikázanie veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP, „*nakoľko nedošlo k vylúčeniu všetkých sudcov krajského súdu a v predmetnej veci je možné zostaviť trojčlenný senát...*“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 OSP poriadku ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14), musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. III. ÚS 24/05, III. ÚS 47/05) zdôvodnil, že čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje predovšetkým prístup k súdu a rovnaké právne postavenie účastníkov v konaní pred ním; len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na ochranu základných práv a slobôd v konaní pred súdom. Súd musí mať ústavou výslovne určenú kvalitu, najmä musí byť nezávislý a nestranný, tiež musí byť zriadený zákonom a mať plnú jurisdikciu rozhodovať vo veciach.

Podľa už vysloveného názoru ústavného súdu obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutia v konkrétnej veci boli výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní zaručené prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania alebo na základe návrhu samotného sudcu (I. ÚS 73/97).

Účelom práva priznaného čl. 48 ods. 1 ústavy je zabezpečiť ochranu práv občana sudcom ako predstaviteľom tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 87/01). Pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu „zákonný sudca“ je potrebné brať do úvahy nielen zákonnú úpravu (najmä zákon o súdoch), ale predovšetkým súvisiace ustanovenia ústavy (III. ÚS 16/00). V zmysle uvedených

skutočností zákonným sudcom podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je sudca, ktorý bol určený na prejednanie a rozhodovanie vecí v súlade s rozvrhom práce súdu, a tiež sudca, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 14 a nasl. OSP alebo pre ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

Aj nestrannosť sudcu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa definuje ako absencia predsudku alebo zaujatosti.

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokovávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. októbra 1982].

Nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.

Judikatúra ESLP vyžaduje, aby obava z nedostatku nestrannosti sa zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti.

Existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť.

Uvedené závery a východiská boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu v danej veci.

Pokiaľ ide o uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010, ktorým nevyhlásil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 1/2010 sudcov JUDr. J. B., Mgr. J. B., Š. H., JUDr. S. S. a JUDr. M. Š. (bod 2 výroku uznesenia), ústavný súd konštatuje, že v ňom nie sú dostatočne podrobne vyhodnotené dôvody nevyhlásenia týchto sudcov. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd pri rozhodovaní o námietke zaujatosti vychádzal z vyjadrení sudcov krajského súdu, ktoré, ako sám uviedol, „*neposkytovali dostatočný podklad pre riadne posúdenie existencie okolností zakladajúcich pochybnosť o nezaujatosti týchto sudcov*“, avšak ďalej uvádza, že na základe týchto vyjadrení „*dospel k záveru, že okolnosti nimi uvedené nie sú spôsobilé založiť pochybnosť o ich nezaujatosti*“. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol len úvahy týkajúce sa subjektívnej stránky zaujatosti bez toho, aby sa zaoberal aj posúdením

objektívnej stránky zaujatosti. Z tohto pohľadu napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nezodpovedá požiadavke, že musí byť jasné a musí zodpovedať na oba možné spôsoby zaujatosti. Najvyšší súd mal preto podrobnejšie preskúmať otázku objektívnej stránky zaujatosti a až následne rozhodnúť o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudcov krajského súdu, pretože, ako bolo uvedené, súd sa musí aj navonok javiť ako nestranný, nadaný spravodlivým, nestranným a nezaujatým rozhodovaním.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010, ktorým zastavil konanie o prikázanie veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP, považuje ústavný súd vzhľadom na závery prijaté vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 v tomto štádiu konania za nepreskúmateľné. Dokiaľ najvyšší súd ústavne konformným spôsobom nerozhodne o vylúčení (§ 14 OSP), resp. nevyhlúčení sudcov krajského súdu, nemôže rozhodnúť o prikázaní veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 a sp. zn. 2 Ndc 19/2010 z 28. septembra 2010 boli porušené základné práva sťažovateľky zaručené čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (podobne § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie [podobne § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky, a preto napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V zmysle § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde v tomto konaní alebo postupe je

viazaný právnym názorom ústavného súdu. Úlohou najvyššieho súdu bude vec opätovne prejednať a rozhodnúť o vylúčení, resp. nevyhlásení tých sudcov krajského súdu, ktorí uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nc 14/2010 z 25. mája 2010 neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, pričom u každého z nich musí jasne a podrobne uviesť dôvody vylúčenia, resp. nevyhlásenia zohľadniac pritom ako subjektívnu stránku, tak aj objektívnu stránku nezávislosti. V prípade, ak najvyšší súd zistí, že krajský súd nemôže o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14 OSP), rozhodne opätovne aj o prikázaní veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľky si v sťažnosti z 18. novembra 2010 uplatnil trovy konania v sume 303,31 €.

Ústavný súd vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 303,31 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2010) v hodnote po 120,23 € a dva režijné paušály v hodnote po 7,21 € plus 19 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2011